

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoCsp/53/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120225375
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:6120225375.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a členov senátu JUDr. Ivety Anderlovej a Mgr. Marka Anovčina v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava - Petržalka, Pajštúnska č. 5, IČO 35724803, zastúpený Advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava - Petržalka, Pajštúnska č. 5, proti žalovanému: T. I., nar. XX.X.XXXX, bytom v J., T. námestie č. XXXX/XXA, o zaplatenie 1.106,78 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 13Csp/34/2020-132 zo dňa 06.09.2021, takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
- II. Žalovanému **n e p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zamietol žalobu v celom rozsahu. Výrokom II. žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou podanou dňa 27.1.2020 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy vo výške 1.106,78 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.106,78 € od 4.2.2018 do zaplatenia. Z vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav: Dňa 6.5.2017 bola medzi spoločnosťou Zinc Euro, a.s. a investorom K. P. uzavretá v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka rámcová zmluva INVESTOR. Dňa 8.11.2016 bola medzi spoločnosťou Zinc Euro, a.s. a dlžníkom T. I. uzavretá v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka rámcová zmluva DLŽNÍK. Predmetom tejto zmluvy bol záväzok spoločnosti vyhľadávať pre dlžníka jednotlivých investorov a obstaráť v mene a na účet dlžníka uzatvorenie zmluvy o pôžičke s investorom za podmienok stanovených v tejto zmluve a poskytovať dlžníkovi iné služby za podmienok a spôsobom dojednaným v tejto zmluve. Na základe uvedenej zmluvy dlžník získal svoj identifikačný kód GN6Q-JRLY-KPW5. Následne došlo dňa 16.1.2017 k uzavretiu zmluvy o pôžičke č. 2017000355 medzi dlžníkom T. I. a investorom K. P., pričom obe zmluvné strany boli označené identifikačným kódom. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie pôžičky vo výške 25,- € za úrokovú sadzbu 5% ročne s lehotou splatnosti do 22.1.2022 v 60 mesačných splátkach po 0,47 € od 22.2.2017. V rovnaký deň a rovnakým spôsobom bola uzavretá zmluva o pôžičke č. 2017000356 medzi dlžníkom T. I. a investorom I. T., kde predmetom zmluvy bolo poskytnutie pôžičky vo výške 1.325,- € za úrokovú sadzbu 0% ročne s lehotou splatnosti do 22.1.2022 v 60 mesačných splátkach po 22,08 € od 22.2.2017, zmluva o pôžičke č. 2017000357 medzi dlžníkom T. I. a investorom G. G., kde predmetom zmluvy bolo poskytnutie pôžičky vo výške 100,- € za úrokovú sadzbu 5% ročne s lehotou splatnosti do 22.1.2022 v 60 mesačných splátkach po 1,88 € od 22.2.2017, zmluvy o pôžičke č. 2017000358 medzi dlžníkom T. I. a investorom G. C., kde predmetom zmluvy bolo poskytnutie pôžičky vo výške 25,- € za úrokovú sadzbu 5% ročne s lehotou splatnosti do 22.1.2022 v 60 mesačných splátkach po 0,47 € od 22.1.2017, zmluvy o pôžičke č. 2017000359 medzi dlžníkom T. I. a investorom O. V., kde predmetom zmluvy bolo poskytnutie pôžičky vo výške 25,- € za úrokovú sadzbu

5% ročne s lehotou splatnosti do 22.1.2022 v 60 mesačných splátkach po 0,47 € od 22.2.2017. Za obe zmluvné strany zmluvu uzatvorila ako zástupca spoločnosť Zinc Euro, a.s. Dňa 26.1.2018 spoločnosť Zinc Euro, a.s. pristúpila k vyhláseniu okamžitej splatnosti jednotlivých pôžičiek pre nezaplatenie splátok, splatných dňa 22.1.2018. Dňa 11.6.2018 uzavrela spoločnosť Zinc Euro, a.s. ako postupca so žalobcom ako postupníkom zmluvu o postúpení pohľadávok voči žalovanému. Právne vec súd posúdil podľa § 22 ods. 1, ods. 2, § 23, § 39, §51, § 52 ods. 1, ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, 2 a 3, § 524 ods. 1, 2, § 565, § 657, § 658 ods.1, § 774, § 775, § 776, § 777 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že medzi spoločnosťou Zinc Euro, a.s. a žalovaným došlo dňa 8.11.2016 k uzavretiu rámcovej zmluvy - dlžník, na základe ktorej o.i. sa spoločnosť Zinc Euro, s.r.o. zaviazala poskytovať žalovanému ako dlžníkovi služby. Súd podľa vykonaných dôkazov vyhodnotil, že vzťah medzi spoločnosťou Zinc Euro, a.s. a žalovaným je potrebné posudzovať ako spotrebiteľský, a to s poukazom na § 52 Občianskeho zákonníka. Súd ďalej uviedol, že v zmysle § 774 Občianskeho zákonníka je sprostredkovateľ zaviazaný iba k obstaraniu uzavretia zmluvy t.j. k vyhľadaniu zmluvného partnera pre záujemcu, avšak nie je zaviazaný a tým ani oprávnený k uzavretiu samotnej zmluvy s treťou osobou. Ak má zmluvu, ktorú sprostredkoval, aj uzavrieť, je na to potrebný osobitný právny úkon v podobe písomného plnomocenstva od záujemcu. V prejednávanej prípadnej rámcovej zmluve - dlžník takéto plnomocenstvo obsahuje, a to v čl. 10 predmetnej zmluvy, na základe ktorého žalovaný splnomocnil spoločnosť Zinc Euro, a.s. na uzatváranie jednotlivých zmlúv o pôžičkách s investormi v mene a na účet dlžníka a to podľa záväzného pokynu stanoveného dlžníkom, ktorý dlžník udelí spoločnosti vždy pred každou jednotlivou žiadosťou o pôžičku prostredníctvom časti Moja zóna alebo písomne prostredníctvom obchodného zástupcu vo forme záväznej žiadosti o pôžičku. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že medzi spoločnosťou Zinc Euro, a.s. a investormi I. T., K. P., G. C., G. G. a O. V. došlo k uzavretiu rámcovej zmluvy - investor, na základe ktorej o.i. sa spoločnosť Zinc Euro, s.r.o. zaviazala poskytovať týmto osobám ako investorom služby. V prejednávanej prípadnej rámcovej zmluve - investor takéto plnomocenstvo obsahuje, a to v čl. 12 predmetnej zmluvy, na základe ktorého žalovaný splnomocnil spoločnosť Zinc Euro, a.s. na uzatváranie jednotlivých zmlúv o pôžičkách s vopred neurčeným počtom dlžníkov v mene a na účet investora. Následne došlo k uzavretiu zmlúv o pôžičke medzi jednotlivými investormi a žalovaným, s tým, že títo boli v zmluve označení svojim identifikačným kódom a zmluvu za obe zmluvné strany ako zástupca uzatvorila spoločnosť Zinc Euro, a.s., ktorá následne pristúpila v mene investorov k zosplatneniu pôžičky a následne uzavrela zmluvu o postúpení pohľadávok, kde zastupovala na jednej strane postupcu a bola zároveň postupníkom. Pri uzatváraní zmlúv nemôže jedna strana zastupovať druhú stranu alebo že jeden zástupca bude zastupovať obe zmluvné strany. Pri uzavretí zmlúv o pôžičke obe zmluvné strany zastupovala spoločnosť Zinc Euro, a.s. a keď pri uzavretí zmluvy o postúpení pohľadávok na jednej strane vystupovala spoločnosť Zinc Euro, a.s. ako postupník a zároveň zastupovala jednotlivých investorov ako postupcov. V prípade uzatvárania zmlúv o pôžičke spoločnosť Euro Zinc, a.s. ako zástupca zastupoval tak veriteľa ako aj dlžníka. Záväzkový vzťah, akým vzťah na základe zmluvy o pôžičky bezpochyby je, je vzťah aspoň 2 subjektov, z ktorých jeden je subjektom práva a druhý subjektom povinnosti čiže právu veriteľa jednoznačne zodpovedá povinnosť dlžníka. Pre tento typ vzťahov je preto charakteristické, že každý zo subjektov musí mať iné spravidla opačné postavenie, čím je už a priori daná odlišnosť záujmov týchto strán. Preto podľa názoru súdu nie je možné, aby jeden zástupca uzavrel zmluvu za obe zmluvné strany ako ich zástupca, nakoľko jeho záujem ako zástupcu veriteľa je úplne odlišný, priam protichodný k záujmom dlžníka. Vzhľadom na uvedené, má súd za to, že nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o pôžičke, od ktorej odvodzuje žalobca svoj nárok na zaplatenie žalovanej peňažnej sumy, keďže jeho záujmy ako zástupcu veriteľa je v priamom rozpore so záujmami dlžníka, ktorého zastupuje tiež. Porušenie zákazu obsiahnutého v § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka má za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, v dôsledku čoho neprichádza do úvahy ani ratihabícia podľa § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o absolútnu neplatnosť, sú pre ňu charakteristické tieto znaky: pôsobí ex tunc, t.j. od začiatku, nastáva priamo zo zákona, súd na ňu prihliada aj bez námietky, t.j. z úradnej povinnosti (ex offico), nemožno ju žiadnym spôsobom napraviť (konvalidácia alebo ratihabícia), čo vyplýva z toho, že nemožno naprávať úkon, ktorý neexistuje, a nadväzne na to, z rovnakého dôvodu - nemožno od takého právneho úkonu (zmluvy) odstúpiť, nie je časovo obmedzená. Rovnako je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že zmluva o pôžičke je tzv. reálnym kontraktom, čo znamená že zmluva vzniká odovzdaním požičaných vecí od veriteľa dlžníkovi. V prejednávanej prípadnej však zo žiadneho z predložených dôkazov nevyplýva, že by jednotliví veritelia odovzdali žalovanému jednotlivé sumy pôžičiek. Vzhľadom na neexistenciu zmluvy o pôžičke, nemohla byť pohľadávka postúpená na žalobcu, a preto tento nemá právo na priznanie žiadanej peňažnej sumy, súd jeho žalobu v celom rozsahu zamietol. Súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že plne úspešnému žalovanému priznal náhradu trov

konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Uviedol, že zmluvy uzatvorené medzi postupcom (ZINC Euro, a.s.) a jednotlivými investormi, resp. zmluvy uzatvorené medzi postupcom (ZINC Euro, a.s.) a záujemcom (dlžníkom) sú spotrebiteľské zmluvy, avšak táto skutočnosť je vzhľadom na žalobcom uplatnený nárok v tomto konaní právne bezvýznamná. Žalobca na základe uvedeného uviedol, že zmluva o pôžičke uzatvorená medzi jednotlivými investormi a žalovaným nie je spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko ide o zmluvu o pôžičke peňazí podľa § 657 a nasl. medzi dvoma fyzickými osobami. Na základe vyššie uvedeného predmetný právny vzťah nemožno subsumovať pod spotrebiteľské normy a nárok žalobcu v tomto konaní treba posudzovať pod prizmou uvedeného. Podstata peer-to-peer (rovný s rovným) pôžičiek čo do ekonomického rozmeru vychádza z princípu, na ktorom je založený crowdfunding (kolektívne investovanie), a to zo získavania prostriedkov od veľkej skupiny osôb rôznym spôsobom, z ktorých každá prispieva pomerne malou čiastkou z celkovej hodnoty. Sprostredkovanie vzťahu dlžníka a investora je zabezpečené prostredníctvom internetovej platformy. Postupca (ZINC Euro, a.s.) vytvoril internetovú online platformu, prostredníctvom ktorej dochádza k procesu výberu pôžičiek poskytovaných jednotlivými investormi ako veriteľmi dlžníkom, pričom postupca vystupoval iba ako tretia osoba - prevádzkovateľ platformy, t. j. sprostredkovateľ. Žalobca podrobne uviedol postup ako aj skutkový stav v podanej žalobe, ktorý nebol právne ani inak v konaní sporným. Podľa názoru žalobcu súd nesprávne právne posúdil jednotlivé ust. Občianskeho zákonníka, ak dospel k záveru, že nedošlo k platnému uzatvoreniu zmluvy. V súvislosti s vyššie uvedeným bolo podľa názoru žalobcu zrejmé, že súd prvej inštancie neporozumel právnym vzťahom, ku ktorým v predmetnom konaní došlo. Podľa žalobcu sa nemožno stotožniť ani s právnym názorom súdu, že záujem veriteľa a dlžníka je v zmluve o pôžičke odlišný, priam protichodný. Žalobcovi nie je z odôvodnenia rozsudku vôbec zrejmé, z akého dôvodu majú byť zmluvy o pôžičke uzatvorené priamo na to splnomocneným subjektom neplatné. Napadnuté rozhodnutie je podľa žalobcu nevyhnutné vo vzťahu k rozhodovacej praxi ostatných všeobecných súdov označiť za osamotené a nesúrodé. Súd v predmetnom rozhodnutí de facto i de iure absolútne poprel možnosť existencie takýchto pôžičiek, ktoré sú dnes už definovanou a štandardnou súčasťou finančného trhu EÚ (vrátane Slovenskej republiky). Na základe vyššie uvedeného žalobca navrhoval, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP ho zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň vyčíslil trovy odvolacieho konania.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP"), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebný podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

5. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na tom právnom zaveru, že nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o pôžičke od ktorej žalobca odvodzoval svoj nárok, a to jednak pre porušenie zákazu obsiahnutého v § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka spôsobujúce absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že v konaní zo žiadneho z predložených dôkazov nevyplývalo, že by jednotliví veritelia odovzdali žalovanému jednotlivé sumy pôžičiek, a to vzhľadom na charakter zmluvy o pôžičke ako reálneho kontraktu.

6. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu uvádza nasledovné:

7. Podľa § 22 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.

8. Občiansky zákonník vo vyššie uvedenom ustanovení upravuje zákaz takého zastúpenia tým subjektom, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Medzi takéto prípady nepochybne patrí aj situácia, ak zástupca jednej strany obligačného zmluvného vzťahu zastupuje aj druhú stranu v opačnom postavení. Zmluva o pôžičke je typický kontrakt v ktorom na jednej strane stojí veriteľ a na strane druhej dlžník. Záujmy týchto subjektov sú z povahy takéhoto právneho úkonu vo vzájomnom protiklade, a preto v prípade, že by tak veriteľ ako dlžník bol zastúpený jedným zástupcom, takéto zastúpenie by bolo v rozpore s uvedeným ustanovením § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Právny úkon vykonaný v rozpore so zákazom podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka je postihnutý absolútnou neplatnosťou, na ktorú súd musí prihliadať ex offa.

9. Spoločnosť Zinc Euro, a.s., so sídlom Karpatská 3256/15, 058 01 Poprad, IČO: 47 918 551 (ďalej len „postupca“) so žalovaným uzatvorila dňa 08.11.2016 zmluvu podľa § 51 Občianskeho zákonníka označenú ako „Rámcová zmluva- dlžník“ (ďalej len „rámcová zmluva dlžník“). I keď v predmetnej veci išlo o zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená ako zmluvný typ, t. j. tzv. nepomenovanú zmluvu, podľa jej obsahu išlo o zmluvu blízku sprostredkovateľskej zmluve podľa § 774 a nasl. Občianskeho zákonníka. V konaní zároveň nebolo sporné, že išlo o zmluvu spotrebiteľskú. Sprostredkovateľská zmluva neobsahuje prvok zastúpenia, ako napríklad v prípade príkaznej zmluvy. Samotná rámcová zmluva dlžník vo svojom článku 10 označenom ako „plnomocenstvo“ upravuje zastúpenie žalovaného postupcom, tak, že postupca je oprávnený v mene a na účet žalovaného uzatvárať jednotlivé zmluvy o pôžičkách s investormi.

10. Prvok zastúpenia postupcom obsahujú aj jednotlivé zmluvy uzatvárané postupcom s investormi I. T., K. P., W. G. C., G. G. a I.. O. V. (ďalej len „investori“), s ktorými postupca uzatvoril zmluvy podľa § 51 Občianskeho zákonníka označené ako „Rámcové zmluvy - investor - Novácia“. Rovnako aj v tomto prípade uvedené zmluvy v bode 12 označenom ako „plnomocenstvo“ okrem iného stanovovali zastúpenie investorov postupcom pri uzatváraní jednotlivých zmlúv o pôžičke.

11. Z obsahu samotných zmlúv o pôžičke, ktoré mali byť uzatvorené medzi žalovaným a jednotlivými investormi vyplýva, že postupca je označený ako zástupca tak pre investora ako aj pre dlžníka, a teda žalovaného. V tomto smere neobstojí argumentácia žalobcu, že išlo o sprostredkovanie vzťahu dlžníka a investora zabezpečené prostredníctvom internetovej platformy, keď aj so samotných zmlúv, či už zmlúv o pôžičke alebo rámcovej zmluvy dlžník, či zmlúv uzatváraných medzi postupcom a investormi vyplývalo, že postupca mal postavenie zástupcu zmluvných strán zmlúv o pôžičke. Nebolo tak pochyb o tom, že postupca pri uzatváraní zmlúv o pôžičke konal v rozpore s ustanovením § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda takéto zmluvy o pôžičke, ako uviedol aj súd prvej inštancie sú absolútne neplatné. Odvolací súd sa stotožnil aj s právnym názorom súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané, že by predmet pôžičky, t. j. finančné prostriedky boli žalovanému aj skutočne poskytnuté, vzhľadom na charakter pôžičky ako reálneho kontraktu.

12. Nebolo významné ani posúdenie toho, či zmluvy o pôžičke uzatvárané medzi žalovaným a investormi sú alebo nie sú zmluvami spotrebiteľskými, na ktorú skutočnosť poukazoval žalobca v odvolaní. Na právnom závere o neplatnosti týchto zmlúv nič nemení ani skutočnosť, že malo ísť o zmluvy uzatvárané medzi rovnými (peer-to-peer). Takýto záver súdu zároveň nepopiera existenciu systému kolektívneho investovania (crowdfunding), či uzatvárania pôžičiek systémom peer-to-peer (rovný s rovným) ako naznačoval žalobca. Ani uzatváranie pôžičiek v takomto systéme nepredstavuje výnimku z pravidiel zastúpenia, či uzatvárania zmlúv podľa platnej právnej úpravy.

13. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

14. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods.1, § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovanému vznikli trovy odvolacieho konania, a preto odvolací súd rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).